JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDEL- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1853. Woensdag 23 November. N°. 93.

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco.*

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is *zestig duiten* voor de *vijf woorden*, behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

Publicatie.

VAN WEGE EN IN NAAM DES KONINGS.

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! *doet te weten:*

Dat Hij heeft goedgevonden en verstaan:

met aanvulling van de ter zake betrekkelijke bepalingen, vast te stellen:

dat de straftijd van ter zake van *misdrijf* door de regtbanken in de bezittingen buiten Java en Madura veroordeelden, welke zich *in voorloopige hechtenis* bevinden, gerekend wordt integaan:

a. bijaldien het vonnis aan voorafgaande revisie onderworpen is, *met den dag van het arrest*, en

b. bijaldien het vonnis niet aan voorafgaande revisie onderworpen, doch van hetzelve de opzending aan het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indie bij de wettelijke bepaling bevolen is. *met den dag van het vonnis;*

in geval de veroordeelden zich *niet* in voorloopige hechtenis bevinden, steeds met den dag der ten uitvoerlegging.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze worden gepubliceerd en geafficheerd, waar zulks te doen gebruikelijk is, en voorts worden geplaatst in het staatsblad van Nederlandsch-Indie en in de javasche courant.

Gelast en beveelt, dat alle hooge en lage kollegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte nakoming dezer de hand zullen houden, zonder eenige oogluiking of aanzien des persoons.

Gegeven te Buitenzorg, den 18 November 1853.

(Staatsblad no. 95.)

DUYMAER VAN TWIST.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.

De Algemeene Secretaris,
A. PRINS.

Publicatie.

VAN WEGE EN IN NAAM DES KONINGS.

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den raad van Nederlandsch-Indie gehoord:

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! *doet te weten:*

Dat Hij, lettende op de bezwaren door den handel ingebragt, omtrent de wijze van toepassing, sedert de invoering der bepalingen, afgekondigd bij publikatie van 23 December 1850 (staatsblad no. 42), van het bepaalde bij artikel 12 van het reglement op de zeebrieven en scheepspassen, opgenomen in het *staatsblad* van Nederlandsch-Indie van 1818 no. 59;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Krachtens de verkregene magtiging van den Koning, het artikel *twaalf* van voorschreven reglement intetrekken, luidende dat artikel als volgt: »de schippers of gezagvoerders van eenig vaartuig, aan »ingezetenen van Nederlandsch-Indie toebehoorende, voor hetwelk »een zeebrief verkregen is, zullen zich moeten voorzien van eenen »pas voor *elke bijzondere reis* door hen te doen."

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze, zoo wel in de nederduitsche als inlandsche en chinesche talen, worden aangeplakt en afgekondigd, waar zulks te doen gebruikelijk is, en voorts worden opgenomen in het staatsblad van Nederlandsch-Indie en in de javasche courant.

Gelast en beveelt verder, dat alle hooge en lage kollegien en ambtenaren, justicieren en officieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte nakoming dezer de hand zullen houden, zonder eenige oogluiking of aanzien des persoons.

Gegeven te Buitenzorg, den 20 November 1853.

(Staatsblad no. 96.)

DUYMAER VAN TWIST.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.

De Algemeene Secretaris,
A. PRINS.

Bij Koninklijk besluit van den 3 September 1853 no. 41, is de ingenieur der derde klasse bij den waterstaat en 's lands gebouwen in Nederlandsch-Indie, *M. U. Bruyn*, met verlof in Nederland, op zijn verzoek eervol uit 's lands dienst ontslagen, met behoud van aanspraak op pensioen.

Bij Koninklijk besluit van den 27 Augustus 1853 no. 50, zijn, op den voet van Zr. Ms. besluit van den 6 December 1842 no. 59, voor de dienst in Nederlandsch-Indie benoemd:

Tot ambtenaren van de eerste klasse. *Mr. A. R. Blom, Mr. B. J. van Dijk, Mr. L. Hovij, Jhr. Mr. O. E. van Nispen, Jhr. Mr. W. T. Rendorp, Mr. K. W. H. van Schelle, Mr. J. S. Trip.*

Tot ambtenaren van de tweede klasse. *C. A. L. J. Jeekel, J. J. de Graaf, J. J. van Limburg Brouwer, C. Mogge Pons, F. Beijerinck, H. D. Cunne, C. E. le Clerq, P. G. N. Dessauvagie, J. van Es, C. J. de Lange, H. W. van Murle, W. R. Adema.*

EXTRACT *uit het register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

(*Staatsblad no.* 94.)

Buitenzorg, den 19 November 1853. (No. 6.)

Gelezen de missive van den Minister van Kolonien van 5 September 1853 lett. A no. 1/648, mededeelende dat, bij rapport van den 27 Augustus 1853 lett. A no. 2 met zijne beschouwingen, onder de oogen des Konings is gebragt de dezerzijdsche missive van 1 November 1852 no. 659/13, betreffende de alsnog te geven retroaktiviteit aan het Koninklijk besluit van den 6 December 1842 no. 59, gelijktijdig met die van 8 October 1852 no. 616/1;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Aanteekening te houden van de ontvangst van het Koninklijk besluit van 29 Augustus 1853 no. 41, luidende als volgt:

Wij WILLEM III, *bij de Gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz. enz. enz.*

Op de voordragt van Onzen Minister van Kolonien, van den 27 Augustus lett. A no. 2.

Gelet op art. 13 § *b* van het Koninklijk besluit van 6 December 1842 no. 49, mitsgaders op de kabinets-beschikking van 29 December 1843 no. 1:

Hebben besloten en besluiten;

Art. 1. Onze Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie wordt gemagtigd om de personen van *A. T. In 't Veld, C. P. G. van der Linden, R. A. Soott, A. F. Verploegh, J. A. Wilkens* en *C. F. Winter*, zich thans bevindende in 's lands dienst in Nederlandsch-Indie, bij voorkomende gelegenheid tot plaatsing, en zulks oorbaar achtende, te beschouwen als bekleedende het radikaal van indisch ambtenaar der tweede klasse.

Art. 2. Vermits de beslissing in art. 1 geen ander doel heeft dan dat, uitgedrukt in den aanhef van art. 13 van het Koninklijk besluit van 6 December 1842 no. 49, zal daaruit geenerhande regt voortvloeijen op het bekomen van het wachtgeld, bepaald bij art. 8 van hetzelfde besluit.

Onze Minister van Kolonien is belast met de uitvoering dezes.

(Get.) WILLEM.

De Minister van Kolonien,
(Get.) CHS. F. PAHUD,

Akkordeert met deszelfs origineel.

De fd. Secretaris Generaal bij het Ministerie van Kolonien.

(Get.) A. L. WEDDIK.

Voor eensluidend afschrift.

De fd. Secretaris Generaal,

(Get.) A. L. WEDDIK.

Ten tweede: Enz.
Afschrift, enz.

Accordeert met voorschreven register.

De Algemeene Secretaris,
A. PRINS.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit zijne tegenwoordige betrekking, de omgaande regter in de tweede afdeeling op Java Mr. *P. J. Hoijer.*

BENOEMD:

Tot omgaanden regter in de tweede afdeeling op Java, Mr. *J. K. de Wit*, thans lid in den raad van justitie te *Samarang.*

Tot lid in den raad van justitie te *Samarang*, Mr. *P. J. Hoijer*, laatst omgaande regter in de tweede afdeeling op Java.

Tot tweeden onderwijzer aan de gouvernements eerste lagere school te Weltevreden, *R. Sleeswijk Veenstra*, thans tweede onderwijzer aan de gouvernements eerste lagere school te *Soerabaija.*

Militair Departement.

BEVORDERD:

BIJ HET WAPEN DER GENIE.

Tot majoor, chef van het tweede bureau der genie-directie, de kapitein der genie Jhr. *T. J. H. Gevers.*

Advertentie.

Ingevolge bekomen last, wordt bekend gemaakt dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Zaturdag den 26 dezer, des morgens ten 8 ure, aan het gouvernements-hôtel te Rijswijk,

Belanghebbenden worden verzocht, hunne namen duidelijk te schrijven en hunne titels te willen vermelden bij de aan den adjudant van dienst te doene aanvragen om audientie.

Buitenzorg, den 18 November 1853, *De Kapitein-Adjudant.*
VAN HEERDT.

Transport van Zout.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat door den resident van *Soerabaya* op Woensdag den 21sten December aanstaande, des voormiddags ten 10 ure, ten bureele van dien hoofdambtenaar, in het openbaar zal worden uitbesteed het transport van zout van de verschillende hoofd-depot-pakhuizen naar de na te noemen verkoop-pakhuizen, namelijk:

a. uit de hoofd-depôt pakhuizen te Sumanap:
963 (negen honderd drie-en-zestig) koijangs naar Batavia.
1,300 (een duizend drie honderd) koijangs naar Cheribon.
1079 (een duizend en negen en zeventig) koijangs naar Tagal.
664 (zes honderd vier-en-zestig) koijangs naar Pekalongan.
2,300 (twee duizend drie honderd) koijangs naar Samarang.

b. uit de hoofd-depôt pakhuizen te Grissee:
250 (twee honderd en vijftig) koijangs naar Indramaijoe.

c. uit de hoofd-depôt-pakhuizen te Boender:
189 (een honderd negen-en-tachtig) koijangs naar Japara.
306 (drie honderd en zes) koijangs naar Djawana.

Vendutien.

Op Donderdag 24 November, voor het woonhuis van den heer *L. L. A. du Bois*, in den Gang Boentoe (Koningsplein), door *Vaupel en Co.*

Op Vrijdag 25 November, voor een huis in het geniekampement, door gebr. *Roselje en Co.*

Op Maandag 28 November, voor het woonhuis van den HoogEdel Gestr. heer kolonel *Schimpf* in het kampement no. 27, door *Vaupel & Co.* wegens vertrek.

Op Dingsdag 29 November, op het Heemraderplein, tegen 2 pCt. vendusalaris, door *John Pryce & Co.*, van eene partij jattiehouten balken enz.

Vertrekkende Personen.

Mevr. de weduwe *de Wildt.*

Aangekomen Vreemdelingen.

Van 17 *tot en met* 21 *November.*

HOTEL DER NEDERLANDEN. *W. Postma*, van Sydney. — *H. Rooker*, van Rotterdam. — *A. Goudswaard*, van idem. — *R. A. Tange*, van idem. — *F. H. A. Loos*, van Hongkong. — *A. Sonius en echtgenoote*, van Nieuwe Diep. — *G. Douwes*, van idem. — *W. F. van Zijp*, van idem. — J. *N. Mooi*, van idem. — *P. G. Pott*, van Hartlepool. — *G. E. Tolsma en echtgenoote*, van Macasser. — J. *van Troijen*, van Soerabaija. — J. *A. van Kerkwijk*, van idem. — *L. E. van Mansveld*, van de Westkust van Borneo. — *A. Douwes*, van Hobart Town. — *F. A. Geerling*, van de reede.

HOTEL WILLEM II. J. *F. Erdman*, van Amboina. — *F. de Blij*, van Singapore. — *F. R. Rijkers*, van idem. — J. *M. Hemmers*, van Sambas. — J. *Bos*, van de reede. — *C. C. L. Neijts*, van id. — *G. H. Rees*, van Krawang. — *Uhler*, van Batavia.

JAVA-HOTEL. *A. Meessen*, van .... — J. *F. Klomp*, van Melbourne. — *H. E. Arriens*, van Rotterdam. — J. *F. Hoogeveen Heijmans*, van China. — *G. L. Gortmans*, van Rotterdam. — *G. J. Gersen*, van Djocjocarta. — *Joh. Helett*, van Mandal. — J. *D. Bartholomeus*, van Samarang. — *O. F. U. J. Hugennin*, van Buitenzorg. — *George H. Alloway*, van Soerabaija. — Mr. *Alloway*, van idem. — *F. H. Schmidt*, van idem. — J. *W. Roelandt*, van Samarang.

MARINE-HOTEL. *F. Hagen*, van Singapore. — *H. Wegman*, van Soerabaija. — *G. H. Busman*, van idem. — *O. Eschauzier*, van idem. — Mr. *F. van Leeuwen*, van Batavia. — *H. E. E. J. Chevallier*, van Samarang. — *von Koblinski*, van idem. — J. *P. Ingerman*, van idem. — *W. G. Tilleman en familie*, van Bandong.

DE EERSTE GEKKE HISTORIE DIE IK MIJ OP DEN HALS HAALDE. (*slot.*)

— Het is zoo waar als dat ik Phil Curram heet. Wij vonden allen van morgen dat hij zoo benaauwd keek, en dat hij vroeg om van de parade weg te blijven maakte ons zeker van de zaak. En zoo zeiden wij: Will, zoudt gij misschien de man van de vrouw zijn? En toen werd hij zoo rood als bloed, mijnheer. En zoo scholden wij hem allen de huid vol, dat hij zulk eene goede vrouw met hare vier kinderen had laten zitten, en hij durfde niet zeggen dat hij haar man niet was.

— Laat den kerel dadelijk hier komen, zeide de majoor, dan zullen wij de zaak terstond uitmaken.

Terwijl men hem ging halen, hoorde ik dat korporaal Martin een man van meer dan gewone beschaving was, maar altijd stroef en stil, zoodat men dacht dat hij betere dagen had gekend en uit nood had dienst genomen. Hij had zich altijd wel gedragen, en iedereen meende dat hij goede kans op verdere bevordering had. Niemand had iets op hem te zeggen, behalve dat hij zich zoo afgezonderd hield. Dit alles werd in het bijzijn van mejufvrouw Martin verteld die daarop zeide:

— Wel het zal mij erg tegen vallen als mijn man niet meer dan korporaal is; maar het is toch maar beter een man te hebben, al was hij gemeen soldaat, dan eene onbestorven weduw te zijn, die noch vleesch noch visch is.

Martin verscheen spoedig, en toen men hem tegen de schoone dame uit Glasgow overstelde keek hij zoo schaapachtig als ik iemand ooit heb zien kijken. Het was zeker zonderling dat hij tamelijk veel op mij geleek, hoewel ik mij vlei dat er in sommige opzigten toch een groot verschil tusschen ons was.

— Kom aan, jufvrouw, zeide de majoor, zal het u nu ook believen te zeggen of een van die twee heeren uw man is, en wie van de twee?

— Och Heere, majoor, ik ben zeker dat een van de twee de 'man moet wezen, maar het is moeijelijk te zeggen wie het is. De vaandrig is zulk een knappe jongen, en gelijkt zoo op wat mijn Willy was toen ik hem trouwde, dat ik haast zweren zou dat hij het nog is. Maar als ik den ander weêr aanzie, geloof ik haast dat ik mij vergist heb en dat hij toch mijn eigen Willy zal zijn.

— Om de zaak kort te maken, zeide Martin nu, zal ik maar bekennen dat ik met deze vrouw ben getrouwd. Om mijn gedrag te verontschuldigen, kan ik alleen zeggen dat het tegenspoed in mijne zaken was, die mij haar eerst deed verlaten. Ik had hoop om in Ierland, waar ik vrienden had, beter teregt te komen, maar zag mij teleurgesteld. In plaats dat ik mijne vrouw en kinderen kon laten overkomen, was ik zelf in de diepste armoede en kon somtijds maar wat schrijfwerk krijgen. Uit schaamte schreef ik haar niet meer, en bovendien hoorde ik dat haar broeder, die in vrij goede omstandigheden is, voor haar gezorgd had. Ik was eindelijk genoodzaakt als soldaat dienst te nemen. Ik hoopte op te klimmen en werd spoedig korporaal, en zoodra ik verder bevorderd werd, was ik voornemens haar te laten overkomen. Dit is nu de zuivere waarheid, heeren. Het spijt mij zeer dat mijnheer Martyn zooveel overlast heeft gehad; maar dit is gedeeltelijk daaraan te wijten, dat mijne vrouw juist niet heel sneeg is, gelijk gij allen moet gezien hebben. Als hij dat en mijne ongelukken in aanmerking neemt, hoop ik dat hij ons beiden zal verontschuldigen.

— Wel Willy, zeide zijne vrouw, hem de hand gevende, maar zeer koel, bij de omhelzing vergeleken waarmede zij mij had vereerd, wij zullen het maar bijleggen, en ik zal mijn mooije goed weer verkoopen en in de kazerne komen wonen; en misschien zult gij nog zulk een goed vaandrig worden als mijnheer Martyn daar is, en ik dan toch nog officiersvrouw.

De zaak was nu tot genoegen van alle partijen geschikt, en ik heb alleen nog maar te zeggen dat jufvrouw Martin met haar bloeijend kroost spoedig op haar gemak was. Martin is nu serjant geworden en zijne vrouw wascht uitmuntend. Lacy en Power hielden mij nog een paar maanden erg voor den gek; maar alles is nu overgewaaid en eene echte mevrouw Martyn schuilt nog in de toekomst.

Advertentiën.

Vijf en twintig jarige Echtvereeniging

van

F. H. MEIJER TIMMERMAN THIJSSEN

en

W. KLEIN.

Djocjocarta, 28 November 1852. (1105)

Getrouwd:

G. ENGER

met

C. MEIJER TIMMERMAN THIJSSEN.

Djocjocarta, 28 November 1853. (1106)

Voorspoedig bevallen van eene dochter *C. S. M. Cleerens*, echtgenoote van

Soerabaya, 18 *November* 1853. B. BARNEVELD, *Kapitein der Infanterie.*

(1097)

COMMISSIEHUIS
MEESTER CORNELIS.
Vendutie

Donderdag den 24 dezer, van Wagens, Paarden, Huismeubelen en diverse andere goederen meer. (1096)

Op de Vendutie van Donderdag den 24 dezer bij den heer *Du Bois*, zullen alsmede worden verkocht 100 marmeren vloersteenen van 25 rhijnl. duimen. (1109)

VENDUTIE
Op Maandag den 28 November 1853.

Wegens vertrek voor het woonhuis van den Hoog-Edel Gestrengen Heer Kolonel *Schimpf* in het kampement No. 27 door *Vaupel & Co.* van Wagens, als: eene zoo goed als nieuwe Coupé, eene Milord, eene Europesche Kindertentwagen voor een en twee paarden, zeer deugdzame en goedloopende Makassaarsche Wagenpaarden, eene collectie Bloemen in potten, waaronder dwergplanten, benevens deszelfs Inboedel, bestaande uit Mahoniehouten Banken, Stoelen, Ronde en Ovale Tafels, met Marmeren Bladen, Spiegelkasten, Toilet- en Waschtafels met Marmeren Bladen; Kleerkasten, Boekenkasten, Étagère Kastjes, Buffet en Consoles met Marmeren Bladen; Kroon-, Hang- en Tafellampen, groote Spiegels en Schilderijen, fraai Zilver- en Pleetwerk, Porceleinen Tafel- en Theeserviezen, Kristal- en Glaswerk, en eene expresselijk voor dit klimaat vervaardigde Pianino, enz. enz.

Alles op Zondag te voren den 27sten voor een ieder te bezigtigen. (1117)

Op den avond van 30 November e.k. zal door den boekverkooper *H. M. van Dorp*, in een der localen der Harmonie worden verkocht, eene fraaije verzameling van

Hollandsche Romans en Fransche Litteratuur,

alsmede vele der beste

PARTITIEN en zeer fraaije PIANO-MUZIJK.

De Catalogus is gratis te bekomen. (1122)

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

In den loop der maand December aanstaande, den dag nader te bepalen, zal op publieke vendutie worden verkocht, de alhier met averij binnen geloopen Engelsche Brik »*Nina*,« met deszelfs staand en loopend tuig, ankers, kettingen, rondhouten, enz., zoo als dezelve alhier in de haven van Batavia is liggende. (1098)

Wordt verlangd iemand, bekwaam om Hollandsch te copiëren, duidelijk schrijvende, adres Letter X bij den Heer *H. M. van Dorp.* (1090)

Avec l'autorisation de M. le Résident.

Spectacle de Fantasmagorie Amusante, dirigé par M. *A. Potier*, maison *Leroux & Berne* à Noordwijk.

Lundi 5 et Mardi 6 Décembre 1853, jours de la *SAINT NICOLAS.*

Grande Séance de FANTASMAGORIE AMUSANTE,

en deux parties séparées.

La séance commencera à *huit* heures précises du soir.

Prix d'entrée, chaque jour:

Cavaliers, Dames, Officiers... *f* 2,— rec. par personne.
Enfants .... » 1,— » » »

Messieurs et Mesdames!

En vous offrant un spectacle de *Fantasmagorie*, je n'ai point la prétention de m'afficher comme étant un physicien, Non!

J'ai cherché un moyen d'occuper de temps en temps quelques heures de vos longues soirées et captiver l'attention de vos jeunes enfants par des apparitions amusantes et instructives; voilà quel à été mon but.

Si je parviens á vous satisfaire, ce sera ma plus belle récompense.

Daignez agréer mes très humbles respects,

(1107) Ad. POTIER.
Ex-Régisseur général du Théâtre.

Bij J. SCHMIDT, Kleedermaker,
Rotterdamsch Hotel,

zijn de volgende artikelen **pas van Parijs** ontvangen:

Zwart en gekleurd fijn laken, geassorteerd voor rokken en jassen, blaauw laken voor militaire uniform, nieuwmodesche stoffen, satin de laine, zephir en tricots in soorten voor broeken, fantaisie stoffen, merinos en grain de poudre voor paletots, een ruim assortiment vesten van diverse zijde, witte piqué, geborduurd en effen chamois, valencias geborduurd in diverse kleuren, zwarte geborduurde casimir, alle soorten zijden dassen, witte satijnen en geborduurde batiste cols, Fanny cols zwart en gekleurd, nieuwmodesche Faux cols, glacé handschoenen met garen genaaid, dito van *Daim*, dito witte en zwarte zijden, zwarte hoeden, dito à mécanique (*Gibus*), uniform hoeden met garnituren van fijn goud, uniform degens verguld met W, dubbelde scheede met paarlemoeren gevesten, een groot assortiment knoopen voor rokken, paletots, fantaisie jasjes en vesten, agaten en paarlemoeren knoopen, dubbelde knoopen (jumelles) van verschillende soorten enz. enz. (1126)

Toko Rijswijk.

Ontvangen per de laatst aangekomen Schepen:

Grasboter, merk *van Rossem & van Oordt*, nieuwe haring, rolpens in stopfleschen, hammen, zoetem. kaas, gerookte ossenhaasjes, ossentongen en saucijsen de Bologne in reuzel, ansjovis, een ruim assortiment groenten en vleeschen in blik van *Alb. Thijm en Nieuwenhuis*, gedroogde tuinboontjes met kruid enz. Verder: banket, janhagel, Utr. theerandjes, suikerwerk, diverse soorten koek, st. nic. gebak in trommeltjes, Haagsche beschuitjes, pepermunt, Boerhavensche en dominésklontjes, anijssuiker, vanille chocolaat, poederchocolaat, chocolaadjes, pistaches, likeuramandelen en likeurfruit, dessertbonbons, trosrozijnen, tafel amandelen, vermicelli, macaroni enz.

(1108) VAUPEL & Co.

PAS AANGEBRAGT:

Soerabayasche Aardappelen,
Makassaarsche Roode Vischjes,
Makassar Olie, bij

(1113) I. F. TENTEÉ.

Per *Julie Claire*, kapt. *de Wijn*, slechts 96 dagen reis, ontvangen:

100 *Vaatjes Grasboter.*	*Poederchocolaad.*
Nieuwe Haring.	*Lengvisch.*
Keukenstroop in pullen.	*Groenten in vaatjes.*
Hammen.	*Leidsche* } *Kaas.*
Rolpens in Keulsche potten	*Edammer* } *Kaas.*
Rookspek } *in kl. vaatjes.*	*Zoetemelksche* } *Kaas.*
Zoutvleesch } *in kl. vaatjes.*	*Zwitsersche* } *Kaas.*
Utrechtsche Theerandjes.	*Gerookte Zalm.*

(1081) S. B. VAN KLEEFF & Co.
Passer Pisang.

L. H. LUCK,

ontvangen een factuur Gouden en Zilveren *Anker- Cylinder HOROLOGIEN.* (10

MAKASSAARSCHE ROODE VISCHJES

per Stoomboot *Batavia* pas aangebragt bij

(1099) A. VAN OMMEREN & Co.

TE HUUR

om dadelijk te aanvaarden, het huis in gang Scott, laatst bewoond door den heer *von Borneman;* te bevragen

(1121) W. VAN OMMEREN.

TE HUUR

Een Huis te Petodjo (Gang Chaulan) bij

(1115) E. WIJSS.

TE HUUR

Om met 1°. Januarij te aanvaarden: Een groot gebouwd, zeer aangenaam Huis, hoog van den gro op steenen pilaren en met planken vloer, goed vo zien met een groot aantal kamers voor bedienden, st ling voor acht paarden, enz.

Goed gelegen op den nieuwen weg achter het ningsplein, en digt bij Parapattan, te bevragen bij

(1120) GEO. INGRAM.

Aangename Beneden-vertrekken gemeubileerd, met tafel; met December aanstaande te bekomen bij de dergeteekende op Noordwijk.

(1095) A. GUEX DE COUDRAY.

Batavia, den 18 *November* 1853.

TE KOOP

twee Erven, bebouwd met twee steenen Huizen op weg naar de Passer Baroe, te bevragen bij

(1094) MUNDER-

---

f 26,000,—

in leen te bekomen bij *H. Volmer* qq. (10

Wissels op *Londen.*

bij

(927) MORGAN, MELBOURN & Co.

Wissels op *Nederland.*

bij

(921) B. SANIER, SUERMONDT & Co.

Wissels op *Nederland*

bij

(878) DE WEERDT, RUYL & Co.

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wij den WelEdel Gestrengen Heer *Daniel Louis Baumga* laatstelijk ambtenaar op wachtgeld en op den 6 d alhier overleden, worden verzocht binnen drie maa na dato dezes aangifte of betaling te doen, aan

De Testamentaire Executrice

(1092) A. A. BAUMGARDT, B

Batavia, *den* 18 *November* 1853.

TAPISSERIE EN BORDUURWERKEN.

Ontvangen door *H. M. van Dorp* te Batavia, fraai assortiment Tapisseriewerken, bestaande in Kus met en zonder kralen, Oreillers, Tabouretten. Pantof Lampenkleedjes; verder Knoop- en Haakwerken, G Borduurwol in alle kleuren, Haak- en Borduurpatron fijne Borduurschaartjes, Tapisserienaalden, Stalen H jes, Knooppennen, enz., enz. (110

Een Nieuwejaarsmorgen.

Het was de eerste Januarij 1849. De nieuwejaarsdag is een dag van gewigt: de gouden eeuw schijnt dan wedergekeerd, elk wenscht den broeder in persoon, bij een kaartje, of, (dank zij onzen vindingrijken Couranters), in den Amsterdammer of het Handelsblad geluk; in zoo verre dat geluk niet met het onze mogt strijden. Hoe koud het ook wezen moge; het »veel geluk en zegen" wordt zóó dikwijls geschreeuwd, het dienstdoend personeel heeft het met de recensie der fooijen, met de chocolade, en de praatjes zóó druk, dat elk het warm krijgt. Veelal is de Oudejaarsavond bij een oestertje en wat mosch gesleten, en de respectieve leden der familie van het laat naar bed gaan gefatigeerd. De eerste Januarij is een woelige dag, een dag van geluk voor allen die hunne geschenken te gemoet zien; en het is waarlijk een aardig denkbeeld dat een volk, om zijne weldadigheid beroemd, juist den eersten dag des jaars aan die deugd zijne offers brengt. Wendt echter uw oog van hen af die den avond te voren hunne balans opmaakten, een deficit ontmoetten, grooter dan het vorig jaar; voor wie elk zich buigt en die een zekeren afgrond vóór zich ziende, echter met een glimlach op het gelaat al de wenschen *moeten* aanhooren: wendt het oog af van hen die dierbare panden verloren en wien het vooruitzigt, weder een geheel jaar alleen op de wereld rond te dwalen, verschrikkelijk is, wendt van die allen uw gelaat af, niet omdat ik u raden wil het ongeluk te vergeten, doch omdat ik u op den eersten dag des jaars blij en vrolijk wensch te zien.

Ik verzoek u met mij de Keizersgracht te willen opwandelen; daar bij de ***straat, wijs ik u op dat formidable huis. Naar den gevel er van moogt ge al niet het geluk der bewoners meten, ge kunt er eenigzins de finantiën der bewoners uit opmaken. Een dubbel huis, met spiegelruiten, en eene deur met lofwerk! Hoe benijdenswaardig is dat alles niet! En treedt nu eens met mij binnen, en stapt dien knecht voorbij die, in zijne waardigheid u naauwelijks met een' blik verwaardigt; de gang alleen bevat meer kostbaarheden dan uw pronkvertrek misschien! En dan de zijkamer; zware overgordijnen belemmeren volgens de mode Gods lieve licht; tot de enkels zakt ge in het Smyrnaasch tapyt; het ameublement is kostbaar en bevat al die kleine nuttelooze artikelen van weelde die zooveel kosten, en waardoor de rijke zich van den fatsoenlijken burgerman onderscheidt. Een gezellig vuurtje in den kostbaren haard, en het geheel is zoo cheeck en comfortabel dat ik gerust u durf uitnoodigen daar plaats te nemen en met mij op te merken wat er op den nieuwejaarsmorgen voorviel. Welaan, wij schuiven den ring van Gijges aan onzen vinger en worden voor de aanwezigen onzigtbaar.

In een gemakkelijken armstoel bij den haard zat de heer des huizes, de heer Amson, met veel attentie eerste kolommen van het Handelsblad bestuderende. was iemand van diep in de vijftig.. Vroeger achter lessenaar zijns vaders gezeten, had hij van dezen aanzienlijk vermogen en een groot handelshuis ge aan het hoofd waarvan hij nu stond, en waardoor tevens eene eerste plaats onder de Handelaren in Zijn geposeerd uiterlijk, enorme dikte, en poinet kleeding laten u niet lang naar zijn inwendig ik ra Het was iemand die rijkelijk met Fortuna's gaven zegend was, en die daarin alleen de grootste verdie zag die men nooit bezitten kon. Hij verhoovaard zich dus daarop waar en wanneer hij vermogt, daar hij nooit had kunnen opsporen dat er zelfs klein drappeltje adelijk bloed in de aderen van een ner voorvaderen gestroomd had, ja daar de stand grootvaders, een eerzamen metselaar, dit geheel sprak, wierp hij zich in de armen der aristocratie hem vriendelijk opnam. Er zijn vele soorten van tocraten; men heeft de *hooge* d. i. van hen wier van ouds her de eersten waren — desen zagen den Amson natuurlijk niet aan, dan waar zij hem n hadden; doch de andere sectiën boden hem vrien de hand: de handels- en de geldaristocratie d. verzameling van diegenen die rijk zijn en met borst nederzien op elk die geen ton inkomen geen paarden houdt of in een dubbel huis woont

Natuurkundige Vereeniging in *Indië*.

De aanspaak van den heer *J. H. de Lange* op den 10den j.l in de vergadering dezer Vereeniging gehouden en waarvan wij in ons nommer van den 12den gewag maakten, wordt alsnu onzen lezers aangeboden.

M. H.

»De directie der Vereeniging droeg mij op, om in dit uur eenige oogenblikken het woord te nemen en op deze plaats, niet gelijk mijne voorgangers, uit den rijken voorraad van voortbrengselen der natuur en nijverheid, die ons omringt, een of meer voorwerpen te kiezen, daarvan het doel of de nuttigheid aan te wijzen, nieuwe bronnen van welvaart voor de toekomst daarin op te sporen of uwe bewondering voor de vormen der schepping op te wekken, maar een' algemeenen blik op de tentoonstelling te slaan, te herdenken wat hier gedaan is, eenen wensch kenbaar te maken en eene hoop voor de toekomst te uiten.

Vererend als die opdragt is, aanvaard ik aarzelend mijne taak, niet om den aard der stof, maar welke denkbeelden zal ik voortbrengen, die niet in uwer aller geest voorhanden zijn, door velen uwer volkomener begrepen en beter ontwikkeld?

Ik vlei mij dan ook niet iets nieuws te zeggen, door frischheid van gedachten uwe aandacht te boeijen, maar ik zal meenen het doel van bestuurders dezer Vereeniging bereikt te hebben, indien ik gelukkig genoeg ben, eenen toon aan te slaan, die weerklank vindt in uwe harten.

De voorzitter heeft in zijn belangrijk overzigt van de geschiedenis der tentoonstelling herinnerd, hoe het denkbeeld ter harer oprigting van de Natuurkundige Vereeniging is uitgegaan en met billijke reden zijn wij daar trotsch op. Het opperen daarvan, was het bewijs, dat een andere geest deze kolonie bezielt, dan nog voor weinige jaren het geval was en dat die geest, door velen miskend, door haar werd begrepen. Miskend? Ja, getuigt het gij allen, die in uwe omgeving personen hebt ontmoet, die zelfs niet aan de verwezenlijking van het denkbeeld geloofden, toen reeds de muren van dit gebouw waren opgerigt, die zich bij voorraad, bij mislukking, de vreugde hadden toegezegd van te kunnen zeggen, scherper gezien en beter den tijd beoordeeld te hebben, dan hunne meer warme medeburgers, en zich sterk waanden in de kennis der maatschappij, waarin wij ons bevinden.

En gewis, hunne voorspellingen berustten schijnbaar op goede gronden, — gronden, die jaren van ondervinding ten volle vertrouwen hadden geschonken.

Op stoffelijke hinderpalen werd minder gedoeld, — maar de zedelijke.

Zou de ijverigste opgewondenheid niet plaats maken voor de traagste onverschilligheid? Zou de vruchtbaarste zamenwerking niet door kleingeestige jaloezie, worden verlamd? Of zou eindelijk het best overlegde plan niet afstuiten op het verwarde begrip der menigte? Het doel ôf niet worden bereikt ôf worden voorbij gestreefd? — En deze vragen, met schamperen lach gedaan, beantwoorden wij thans met te wijzen op dit gebouw.

Maar andere aanspraken mag de Vereeniging niet hebben en heeft zij niet. Indien vele harer leden een deel der kommissie voor tentoonstelling uitmaken, zij deden het niet als leden der Vereeniging, en aan die kommissie, die ons welwillend deze plaats, waar zoo veel is, dat onze onderzoek waardig is, ter onzer vergadering afstond en waarvan vele leden ons door hunne tegenwoordigheid vereeren, worde alléén de hulde der erkentelijkheid voor het wel volbragte werk bewezen, dat wij als een verblijdend verschijnsel aan den hemel van ons maatschappelijk bestaan in Indië begroeten.

Of is het geen verblijdend verschijnsel, die zamenwerking van velen tot een nuttig doel? Zouden wij niet met erkentelijkheid den belangloozen ijver herdenken van zoo velen, die, te midden van drukkende bezigheden, tijd en lust vonden om aan dat doel te arbeiden?, en zonder iemand te kort te doen, niet eene bijzondere hulde brengen aan den voorzitter der kommissie, die den moed had zich aan haar hoofd te stellen, toen de meesten aan de uitvoerbaarheid der zaak twijfelden; — terwijl de dagelijksche ervaring ons leert, hoe zij, die de eerste plaatsen in de maatschappij innemen, gewoonlijk even afkeerig zijn hunnen naam te leenen ook aan de nuttigste oogmerken, waarvan de bereiking niet zeker is, als zij veelal begeerig zijn, dien aan wel geslaagde pogingen te verbinden. Zouden wij ons niet verblijden in die krachtdadige en milde ondersteuning door den handelstand aan de oprigting der tentoonstelling geschonken? Ziet M. H., op ons allen, bewoners eener kolonie, rust in het moederland eenigzins (dat niemand zich aan het woord ergere) de verdenking van fortuinzoekers te zijn. De handel moge welvaart verbreiden, eene wijze en trouwe administratie moge de bronnen van het moederland in aantal verdubbelen en de bestaande voor opdroogen behoeden, eene kolonie en het innerlijke leven aldaar worden in het moederland slechts weinig begrepen. Het is ten allen tijde zoo geweest. Ik herinner mij uit de geschiedenis, dat *Cicero*, de roem der Romeinsche balie, door de konsuls naar Sicilië werd gezonden, om de in verwarring geraakte zaken dier rij-

---

...kringen was de heer Amson regt op zijne plaats, ...stelde er. Hij was met allen trotsch, ortodox, ...oudend in het staatkundige, stijf en dom. Ge kunt ...stellen hoe pleizierig een man de heer Amson voor ...ige menschen was, als gij en ik.

...n toch zou ik gaarne huisvriend bij hem zijn ge... Want was het mannelijk lid der familie de ...van stijfheid en domheid, de vrouwelijke leden ...n u den heer des huizes vergeten. Mevrouw Amson ...de dochter van een' Geldersch man. Haar vader had ...an de balie teruggetrokken, waarvoor hij vroeger ...tterd had, en sleet in stilte met zijne dochter, zij...dere dagen op een klein buitentje. Wel had zij ...an hare brave moeder verloren, doch haar vader ...niets aan de vorming van hoofd en hart ontbreken. ...kon zijne dochter geene schatten nalaten, doch bij ...haren geest verrijkt. Dit alles had den heer Am... in zijne jeugd tot dit huwelijk doen besluiten. En ...nu er reeds zoo vele jaren over haar zijn heen... — nu nog maakt zij dien indruk op ons, wel...eene vrouw van jaren op ons maken zal als wij ernst ...liefde, gevoel met verstand bij haar gepaard mogen ...zij had zich bij den aanvang wel in haren echtge...edrogen. Een man zoo als hij zoon der eenig discours ...van de fondsen en de suiker — het moest haar ...kelijk maken. Zij had echter haren vader ge...aand, die zijne lieveling gaarne voor zijn' dood verzorgd zag; en spoedig werd haar door haar verstand geleerd, dat zij hier het goede alleen moest opmerken, (want bemind werd zij wel, al was zij Amson's vrouw geworden vóór hij nog aristocraat was,) en het kwade dáár laten; en nu wij haar op de sofa zien zitten in haar eenvoudig toilet, met een boek van Koetsveld vóór zich: nu dragen hare tevredene trekken ook het bewijs, hoe elk onaangenaam gevoel in haar hart door het verstand lange bezworen is.

Op eene tabourette bij het raam zit Julie, de dochter van Mijnheer en Mevrouw Amson, een meisje van duizend weken, die niet alleen de uitwendige schoonheid harer moeder; doch ook hare beschaafdheid en waar gevoel had overgeërfd. Die moeder en dochter waren in de hutten der armen beter dan in de paleizen der aristocratie bekend én bemind! En Julie zelve? Eischt ge dat dit u haar beschrijve? Welnu.

Verbeeldt u (dan) een meisje zoo rijzig als slank,
Met gitzwarte hairen, en schitterend blank.
Verbeeldt u twee oogen van klaar diamant,
Waar 't vuur, dat de zielen verovert, in brandt.
Een voetje zoo vlug als de hinde van 't bosch,
Een leest zoo bevallig, als kunstloos en los.
Verbeeldt u een mondje zoo lieflijk als vers,
Met sneeuwitte tanden en rood als een kers.

Dit drietal dan was er in de zijkamer om de gasten te recipiëren, die mijnheer hunne gelukwenschen komen aanbieden. Mijnheer wierp de courant op de tafel en staarde met een ernstig gezigt in het vuur. Mama las en Julie borduurde.

» Al dat volk te moeten ontvangen, het is om van verveling te sterven, niets fashionable's — hindert u dat ook niet Charlotte?"

» Ik ben geene vriendin van bezoeken geven of ontvangen, als het ten minste visites de convenance zijn," antwoordde mevrouw Amson terwijl ze haar boek digt sloeg, en haar hoofd op hare hand op het kanapékussen deed rusten, » doch het is mij vrij onverschillig wie hier zulke bezoeken geeft, en of het een koning of een uwer bedienden is, die mij wat voorpraat dat hij toch niet gevoelt; zie, lieve Amson, dat is mij het zelfde."

» Maar er is toch, dunkt mij, eenig verschil in stand, rang en conversatie in de wereld,", antwoordde de heer des huizes ietwat streng.

(*Wordt vervolgd.*)

ke volkplanting in orde te brengen. Geruimen tijd was hij daar en gelukkig werkzaam, en toen hij naar Rome terugkeerde, in den waan, dat zijn roem honderdvoudig was gestegen, toen hij meende op de dankbaarheid zijner medeburgers te kunnen rekenen en te Ostia aan wal stapte, vroeg men hem, — waar hij zoo lang geweest was? Het is nog bijna zoo M. H.

Bekommeren wij er ons niet over en laat het ons niet verwonderen. Zoo lang de kolonie slechts materieel leven toont te bezitten, zoo lang is die miskenning niet bevreemdend, niet geheel onverdiend welligt.

Het is alleen door het hoogere, door het intellektuële leven, dat de mensch zijn waar en waardig standpunt inneemt en van de opwekking van dat intellektuële leven, is deze tentoonstelling niet het eenige, maar een het meest naar buiten werkend teeken.

Het is toch geen ijdele praal, eene laffe nabootsing van elders, een werk om de ijdelheid van eenigen te streelen, zonder begrip van het ware doel? Neen, dat heeft de kommissie der tentoonstelling getoond, door hare ijverige pogingen om de hier ten toon gestelde schatten, aan den schoot der aarde ontwroet, aan de zee ontnomen of door menschelijk vernuft voortgebragt, te doen beschrijven en toelichten, zoodat de landbouwer worde opmerkzaam gemaakt, welke middelen in zijn hand te wenden om de kans op een' rijken oogst te vergrooten, de geneesheer tot eene kennis gerake van de geneeskundige eigenschappen van hem welligt nog onbekende planten, de bronnen van nieuwe welvaart den ondernemende worden geopend, de wetenschap met nieuwe kennis worde verrijkt. Zoodat er een werk worde voortgebragt, onvergankelijker dan gewrochten van metaal of steen, een bewijs van belangeloozen ijver, een standaard van het talent en de wetenschap hier vertegenwoordigd.

Veel omvattende taak, die de medewerking van velen vereischt. Een bekwame redakteur is gevonden, bewerkers van vele grondstoffen der natuur zijn reeds werkzaam, aan technische bekwaamheid ontbreekt het niet, maar hoe veel blijft er nog te doen.

De direktie der Natuurkundige Vereeniging uit den wensch, dat vele harer leden zich mogen opgewekt gevoelen om hunne medewerking te verleenen, aan de zamenstelling van dat gewigtige werk en hetzij eene klasse van voorwerpen, hetzij eenige voorwerpen afzonderlijk te bewerken. Hunne hulp zal met erkentelijkheid worden aangenomen.

Zoo wij thans gezamenlijk in gedachten de ons omgevende galerijen doorwandelden, het zou ons niet aan stof tot algemeene opmerkingen ontbreken. Wij zouden wijzen op die algemeene middelmatigheid in de industrie van den inlander, gepaard met dien verwonderlijken aanleg tot het volkomene. Wij zouden opmerken, hoe die zonderlinge vereeniging haren oorsprong vindt in gebrek aan verdeeling van den arbeid. Zoo lang de landbouwer tevens wagenmaker, smid, timmerman en wat al niet meer is, kan men van hem geen afgewerkt wiel, geen kunstig gesmede, geen smaakvol getimmerte verwachten. Wij zouden ons in dat onderwerp verdiepen en opmerken hoe overal dezelfde oorzaken dezelfde uitwerkselen voortbrengen; hoe in vorige eeuwen dezelfde toestand in de westersche staten voorkwam, en hoe de gilden eene instelling waren die daarin eene hoogst nuttige verandering te weeg bragten; — en ik voor mij, zonder op uwen bijval onvoorwaardelijk te rekenen, noch de vraag te beslissen, zou haar wel willen stellen, of een soort van gilden ook hier geene weldadige werking zou kunnen uitoefenen?

Ik weet wel, dat men in Europa om die vraag zou lagchen en mij eenige eeuwen ten achteren zou rekenen, maar met al den eerbied voor de hooge rekennis van hen, die met ernst van het groote maatschappelijke vraagstuk hunne studie hebben gemaakt, acht ik Europesche staathuishoudkundigen slechte beoordeelaars van Indische toestanden, en ik heb het vaste geloof, dat de volken, door de beschaving van anderen geholpen, spoediger tot ontwikkeling kunnen geraken, maar dat zij, hetzij dan ook per stoom in deze eeuw van stoom, dezelfde school moeten doorloopen. Wij zouden u op vele grondstoffen wijzen die nog te weinig bekend, te weinig gebruikt worden en de belangrijke mededeelingen, ons zoo even door de heeren *Rost van Tonningen en Maier* gedaan, hebben onze overtuiging daarvan op nieuw kunnen bevestigen, een onafzienbaar veld voor de nijverheid te openen. Wij zouden, — maar ik vrees uwe aandacht te vermoeijen.

Slechts eene opmerking nog, die ik niet mag terug houden.

Wanneer wij de ruimte binnentreden, waar de Europesche industrie in Nederlandsch-Indië wordt vertegenwoordigd, dan treft het onze aandacht, dat op weinige uitzonderingen na, al de voorwerpen door vreemdelingen zijn vervaardigd. Verre van ons elke smadelijke gedachte uit nationale bekrompenheid geboren. Het was ten alle tijde Hollands roem, door vrijzinnige wetten en verdraagzaamheid, vreemdelingen tot zich te trekken.

Toen het despotisme van den ijdelsten en zelfzuchtigsten aller vorsten duizenden ter slagtbank dreef, was Nederland het toevlugtsoord voor Fransche uitgewekenen, welker nakomelingen niet minder Nederlanders zijn dan eenig Nederlander, die door hunne vlijt, hun vernuft en hunne nijverheid, tot de grootheid van ons Vaderland hebben medegewerkt. — Verre van ons elke smadelijke gedachte uit nationale bekrompenheid geboren, in eene plaats, waar zoo vele achtingswaardige vreemdelingen, hunne welvaart zoekende, de algemeene welvaart verhoogen, en als brave medeburgers eendragtig met ons de handen ineen slaan om het goede te bereiken. — Maar betreuren mogen wij het, dat naast die vreemde industrie de Nederlandsche, met uitzondering der boekdrukkunst, niet schitterend wordt vertegenwoordigd.

O, de geest van onze voorvaderen is nog niet ten volle in ons opgewekt. — In slaap gevallen in de weelde, door de noeste vlijt der ouderen vergaderd, uitgedoofd onder eene heerschappij, die ik wensch, dat met onuitwischbaren haat in het hart van ieder Nederlander gegrift blijve, ontwaakten wij langzaam, te langzaam met onze herstelling uit onze verdooving.

Met welk een bitter gevoel van leed en schaamte zouden wij kunnen wijzen op omstandigheden, die geheel in ons voordeel waren, en die door onze traagheid en gebrek aan ondernemingsgeest voorbij gingen, terwijl de energie en de voortvarendheid van anderen daarvan partij trokken.

Maar bij die fout in ons volkskarakter, die te kennen eene betere toekomst belooft, mogen wij ons verheffen op deugden, waardoor wij met kleine middelen, door bezadigdheid en volharding, groote dingen tot stand hebben gebragt. Ik zal U de schitterende bladen onzer geschiedenis niet herinneren, niet teren op den ouden roem, maar ik wil U onder velen, slechts wijzen op die grootsche onderneming, die nu onlangs met den besten uitslag is bekroond en waardoor eene provincie met duizenden bunders vruchtbaar land is verrijkt; — op deze kolonie zelve, waar onder een wijs en lofwaardig bestuur, wât men ook moge beweren, rust, vrede en welvaart heerschen en een toestand is geboren, die de bewondering en den naijver van de grootste natiën opwekt. En onder ons langzaam voorwaarts streven in de algemeene ontwikkeling stond Nederland zeker nooit ten achteren, waar het de bereiking van een menschlievend doel of de bevordering van kunst en wetenschap gold.

En terwijl ik op die lichtpunten in ons volksleven wijs, wil ik eene hoop uitdrukken, waarvan de vervulling van de zamenwerking van allen afhangt.

Sedert de verwezenlijking der tentoonstelling niet meer een wensch maar eene zekerheid is geworden, heeft de direktie der Natuurkundige Vereeniging de hoop gekoesterd, dat zij de middelen mogt aanbieden, om de grondslagen te leggen tot een museum en dat het gebouw der tentoonstelling daartoe mogt worden bewaard.

Hulde doende aan den ontwerper van deze zoo voortreffelijke inrigting, indien wij de middelen in aanmerking nemen, waarover hij kon beschikken, en het doel, dat hij zich voor oogen moest stellen, erkent de direktie de bezwaren, tegen een blijvend bestaan dezer muren geopperd. Sedert heeft zich uit den boezem der kommissie van de tentoonstelling eene andere gevormd, die de middelen beraamt om eene Maatschappij van Nijverheid te stichten, die een gebouw voor hare vergaderingen, voor de verzameling van voorwerpen en modellen zal behoeven en die als een gevolg der tentoonstelling in de eerste plaats over de middelen, uit haar voortvloeijende, beschikt en ze tot dat doel wenscht aan te wenden.

Het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, dat eerwaardig gedenkteeken van den wetenschappelijken zin onzer voorgangers, éénig in de geschiedenis der koloniën van alle volken, kan zich niet op het bezit van een gebouw, zijner waardig, beroemen. De toonkunst, die edele onder hare zusters en die sedert weinige jaren hier eene ontwikkeling heeft ondergaan, die de stoutste verwachting te boven streeft, roept luide om een' tempel voor hare priesters en vereerders.

De direktie der Natuurkundige Vereeniging uit de hoop, dat uit de baten, welke uit de tentoonstelling zullen voortvloeijen, de hoeksteen zal worden gelegd van een gebouw, dat in al deze behoeften voorziet en dat, door de zamenwerking van allen, indachtig aan de spreuk der vaderen „eendragt maakt magt” de middelen worden bijeengebragt om het luisterrijk te doen verrijzen. Moge die hoop vervuld worden, dan vallen deze muren over weinige weken onder de slagen van moker en beitel, maar op steviger grondslagen worde een tempel gesticht, aan kunsten en wetenschappen geheiligd, een blijvend gedenkteeken, wat eendragt vermag, een eerzuil voor Nederland, een schitterend blijk van het intellektuële leven in deze gewesten.

Tentoonstelling en Loterij van Dames Handwerken.

De handwerken en andere voorwerpen voor de *Loterij* in het belang der zendeling-zaak, zullen nog tot en met Zaturdag den 26 November ter bezigtiging liggen in het huis in den Gang-Scott, vroeger bewoond door den kapitein der genie *E. Haitink.*

BATAVIA.

In den nacht van den 15den dezer werd, in eene hoofdofficiers woning in het kampement te Weltevreden, een Inlandsch meisje van veertienjarigen ouderdom in het vertrek, alwaar zij sliep, aan den voet door een *oelar blang* (gestreepte slang) van eene buitengewone grootte en dikte, zoo als nader na het vangen van dezelve gebleken is, gebeten, met dat rampzalig gevolg, dat dit meisje een kwartier uurs daarna den geest gaf.

— Op den 19den dezer, des middags ten 12 ure, viel een driejarig Inlandsch kind, *Samien* genaamd, het zoontje van de Inlandsche vrouw *Sabina*, wonende ten huize van den heer *E....* op Noordwijk, in de rivier, zoo als wij vernemen ten gevolge van gebrek aan waakzaamheid, zijnde de moeder ziek. Het jongetje verdronk, in weerwil van de dadelijk aangewende pogingen om het te redden, en deszelfs lijkje is den volgenden dag in het Molenvliet opgevischt.

— Zondag laatstleden is op een der kanten van de Zandzee (eene straat in Batavia) des middags ten 12 ure een Bengalees doodgevonden. Hij was hier geheel onbekend en zijn lijk droeg geene kenteekenen van geweld.

— Naar wij van goederhand vernemen beloopen de ontvangen bijdragen voor een gedenkteeken op het graf van wijlen den luitenant ter zee 1ste klasse *H. D. A. Smits*, na aftrek van eenige kleine onkosten, *ƒ* 1695,— en zullen zij, die zich met de uitvoering dezer zaak hebben belast, trachten voor die som eene eenvoudige Tombe van ijzer op steenen voetstuk te doen vervaardigen. Bij het portret van dezen verdienstelijken zeeofficier op de Bataviasche Tentoonstelling zijn eenige schetsen van zoodanig gedenkteeken gelegd.

— In het Samarangsch Advertentie-Blad van den 18 dezer No. 46 lezen wij, dat zich eenige jongelieden, ingezetenen dier stad, sedert eenigen tijd vereenigd hebben met het loffelijk doel in het openbaar *Tooneelvoorstellingen* te geven. De Directie van het *Samarangsche Tooneel*, heeft hun daartoe welwillend het gebouw afgestaan, waarin vroeger zoo menig belangwekkend of vrolijk tooneelstuk werd opgevoerd en daardoor werden die heeren in staat gesteld op grooten voet datgene voort te zetten, wat eenigen tijd, ten huize van een hunner, met onvolkomene middelen, zoo roemrijk is begonnen.

Den 26sten November zal de eerste tooneel voorstelling plaats hebben en de hoop wordt gekoesterd, dat eene talrijke opkomst van het Samarangsch publiek tot aanmoediging zal strekken. De entrée voor een heer
of dame is slechts gesteld op *ƒ* 2,— en die geringe
drage, welke het gezelschap genoodzaakt is te vr
van hen, die hunne voorstellingen komen bijwo
zal voorzeker niemand weerhouden deel te nemen
bijeenkomsten, die in vroegere jaren te regt onder
genoegelijksten geteld werden. Het Samarangsche T
neel zal daardoor weder bloeijen gelijk voorheen en
stad niet langer achterstaan bij hare zusters *Batavi*
Soerabaya, waar de Tooneelkunst met zooveel ijve
luister wordt beoefend.

De Redactie van den *Java-Bode* vermeent de op
king te mogen maken dat de ijver en luister, waar
de Tooneelkunst te Batavia sedert de laatste 18 j
werd beoefend, van vreemden uitging en werd aa
bragt, hetgeen zelfs nu sints eenige maanden het g
niet meer is. Zoude het voorbeeld van Samarang
niet de begaafde jongelieden ter dezer plaatse tot
volging kunnen opwekken en ligt dan het vroe
Liefhebberij Tooneelgezelschap, onder de zinspre
Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas,
ook ons oudjes, zoo menigen genoegelijken avond
schaft heeft, zoo diep begraven, dat het niet mee
het leven terug geroepen kan worden?

— Het is voorzeker met zeer veel belangstelling, da
vrienden en hoogschatters der kunst de aanstaande ko
alhier van den hoogst verdienstelijken artiste de h
C. J. van Oeckelen Senior vernomen hebben. Wij
ven daarvan ter loops melding in ons blad No.
thans kunnen wij ons verheugen met het berigt,
die komst denkelijk in de maand Januarij van het
gende jaar zal verwezenlijkt worden. Men meldt
tevens van Soerabaya het ondervolgende, omtrent
aldaar door dien heer op Vrijdag avond, den 11
dezer, gehouden Androide-Concert.

Het was voor den heer *van Oeckelen* zeer moeije
om een geschikt lokaal te vinden; het Comedie-gebo
dat zich het beste voordoet, was nog van binnen
onvoltooid, om daarin gevoegelijk het Concert te k
nen geven. Hem bleef dus niets anders over dan
lokaal der Societeit *Concordia*; wel te bejammer
daar dit gebouw, door de vele daarin zich bevinde
pilaren, deuren, kamers en zeer lage verdieping,
toonen der instrumenten zoodanig deed verloren ga
dat zelfs instrumenten, welke de heer *van Oeckel*
in zijn huis bespelende, men op straat op verren
stand nog duidelijk konde vernemen, naauwelijks
hooren waren. De groote massa menschen in een
evenredige ruimte gaf ook daartoe veel aanleiding.

Volgens programma was de aanvang van het Androi
concert des avonds ten 8 ure bepaald; reeds twee u
te voren zag men de kunst-liefhebbers zich naar
gebouw der Societeit begeven. Een ieder had het
willekeurig gevoel, dat de voorstelling van den Au
maat een talrijk publiek zou uitlokken; men bedro
zich ook hierin niet, want ten 7 ure was het re
zoo opgepropt vol, dat men zich naauwelijks wen
of keeren kon en de Automaat zelf dreigde verdron
te worden. Wij kunnen dus hieruit zien welke ho
belangstelling algemeen, te Soerabaya het Androi
Concert ten deel viel. Vele vreemdelingen waren
tot dat einde ter dier plaatse overgekomen. Men hoo
zeggen dat het getal der aanwezigen tusschen de 700
800 beliep!

Met de Allegro van Beethoven à 4 mains werd
concert geopend, waarna de Automaat, die tot
toe voor al de aanwezigen onzigtbaar was, ontsluij
werd. Op dat oogenblik ontstond er eene algeme
opschudding onder de aanschouwers, men zag met kli
mende geestdrift de vensterbanken en stoelen als b
stormd. Algemeen was de bewondering. Een ie
wilde het kunstig zamengesteld wezen, dat hij vo
zich zag, van nabij beschouwen, zoodat de toe
stroomde menigte bij den Automaat zoo groot was,
de vervaardiger met regt, aan het behoud van denzel
vreesde. Dezelve is 6 voet hoog en stelt voor
fraaijen Troubadour, in bevallige houding en losse
wegingen.

Eene aanmerking veroorloven wij ons hier; wij zo
den het wenschelijk geacht hebben, dat de Autom
en de andere instrumenten op een stellaadje gepla
waren geweest, ten einde een ieder de gelegenheid
geven denzelven behoorlijk te kunnen zien en hoo
spelen. Door het aanhoudend gedrang der aanwezi
om denzelven, was zulks nu voor velen niet mogel

De heer *van Oeckelen* brengt, na de ontsluijer
van zijn Androide, de mechanieke verbindingen in
weging om het leven aan denzelve te geven, zet
vervolgens voor de piano neder, terwijl de Andro
regts en links groet, waarna hij zijnen schepper
hoofd en oogen te kennen geeft, van te beginnen.

Hetgeen het meest onze bewondering opwekte,
dat hij zelf de toonen *uit* de Klarinet, zoowel als
de Cornet à pistons haalt, met juistheid het bespe
wordend instrument aan den mond brengt, de hand
heid in de vingerzetting bij het bespelen der Klari
en, het oogenschijnlijk nat maken van het mondst
derzelve; de natuurlijk nagebootste beweging der oog
hoofd en mond en eindelijk de ongedwongene beweg
van het ligchaam, waardoor hij gelijk een levend
zen de maat en het gevoel zoo treffend nabootst.
moet men vooral het geduld en het vernuft van d
uitvinder ondubbelzinnige hulde toebrengen, bij de a
schouwing der ontelbare raderen, hefboomen en
duizenden gedeelten, waarmede het mechaniek wee
is te zamen gesteld.

In de tweede afdeeling bespeelt hij de Cornet à p
tons; de verdienstelijke *van Oeckelen* wendt daar
niets anders aan, dan het eene met het andere instrum
te verwisselen en waarlijk wanneer men den Autom
dit instrument aandachtig ziet bespelen, hetwelk
embouchure, drukking met de vingers, toonen, in
woord in alles zoo zeer verschilt met de Klarinet,
stijgt ieders bewondering ten top, voor den schep
van dat kunstgewrocht!

Het Concert werd door den heer *van Oeckelen*
diens zoon afgewisseld met het bespelen van het k
vier Oboë, het orgel vox humana en viola di gamb
en het vrij pedaal onder de gewone Piano-forte, we
beide laatste instrumenten nog nergens bekend en d
den heer *van Oeckelen* uitgevonden en vervaardigd

Wij moeten dus, na al hetgeen wij gehoord en voo
na den Automaat *gezien* te hebben, dit berigt sluite
met den heer *van Oeckelen* de welverdiende hulde
te brengen; hem van harte geluk te wenschen
zijn' werktuigelijken Klarinet en Cornet à pistons sp
ler en beide andere instrumenten; en hem de ver

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 23 November 1853, No. 93.

ering aan te bieden, dat zijne talenten ook op Java's oofdplaats, bij zijn te geven Concert aldaar, hoogek zullen gewaardeerd worden, gelijk zulks hem overal vooral bij het beschaafd publiek te Soerabaya is te eurt gevallen.

Bij het ter perse leggen dezes, was de verwacht wordende half-maandelijksche Mail nog aangekomen.

NEDERLAND.

— *Willemsoord*, 2 Sept. Heden middag kwam alhier reede de zweedsche oorlogs-stoomboot *Thor*, kommandant-kapitein ter zee *C. Cederström*, van Stockholm atst van Arendahl, bestemd om het standbeeld in te men van den overleden koning van Zweden, hetwelk de fabriek van de heeren *van Vlissingen en Ce.* ordt gegoten. Aan boord van dat stoomschip hebben h gedurende de reis twee cholera-gevallen voorgedaan, gevolge waarvan een der lijders is bezweken, terl de andere nog in behandeling is. Na nog een paar en in quarantaine te hebben gelegen, zal nu dit artuig zonder gevolg aan zijnen last te hebben kunnen ren, weder naar Stockholm vertrekken.

— *Genemuiden*, 3 Sept. Tot de vacante betrekking n plaatselijk genees- en verloskundige in deze gemeente zijn opgekomen 60 sollicitanten, een bewijs erzeker dat voor dat belangrijke vak nog geene behoefte bestaat. Onder de aangemelde behooren 16 doctoren tevens de verloskunde uitoefenende, en daaronder chts 2 die in de chirurgie zijn gepromoveerd. De overige 44 zijn plattelands genees- heel- en verloskundigen.

— *Dedemsvaart*, 2 Sept. Met genoegen vermelden wij, dat de boekweit zoowel hier als te Dalfsen, Ommen Hardenbergh voldoende resultaten oplevert. Van de nd-boekweit is reeds veel binnengehaald. De veenkweit wordt nu gemaaid. Jammer dat de landman e zoo vroeg maait, er is nog zoo veel groen zaad aan.

— *Ommen*, 2 Sept. De hooibouw was bijzonder geend, de rogge geeft tevredenheid, de zand-boekweit t in het aanvankelijk gedorschte bijzonder mede, de n-boekweit belooft goed, de maaijers zijn bezig en de dsters herinneren zich zulke voldragene schoven niet.

— Te Bergues is dezer dagen eene bejaarde vrouw erleden, die bijna koningin van Zweden was geworden. Kort na de omwenteling maakte de beroemde *rnadotte*, toen nog sergeant, onafgebroken zijn hof mej. *Hiolet*, destijds in den bloei harer jeugd. Hij geene middelen onbeproefd om haar te behagen en hand te verwerven. Het meisje evenwel wees hem daar zij geen *sergeant* wilde huwen, maar *officiersvrouw* zijn. Weldra volgden de gebeurtenissen snel op ander; *Bernadotte* werd officier, later generaal, en, e eerste liefde ten eenenmale vergetende, huwde hij *Clary*, dochter van een koopman te Marseille en onzuster van *Joseph Bonaparte*.

— *Brielle*, 4 Sept. Het plan tot verbetering van het water door uitdieping en vergraving van dit gevan der Maas tot aan zee, schijnt eerlang zijne uitvoering te zullen erlangen; alleen wacht men op de keuring der regering, bij welke nog eenige zwarigheden van ondergeschikt belang zouden bestaan.

Amsterdam, 5 September. Uit Osnabrück wordt ons, dagteekening van 3 Sept. het volgende gemeld: oogst heeft dit jaar gunstige resultaten opgeleverd, in verhouding tot het voorgaande jaar zal de boekalleen meer product geven. De tarwe en rogge zijn aar van korrel, maar het beschot is niet groot. De , haver en paardeboonen staan aan schoven; zij zijn ar geladen. De aardappelen hebben niet zoo veel de ziekte geleden als het voorgaande jaar; zij zijn meer van meelstof voorzien. Niettegenstaande deze tige uitkomsten zijn alle levensbehoeften buitengeduur, de prijzen zijn nagenoeg gelijk aan die in nd; de uitvoer is aanhoudend. De arbeidende klasse haren troost daarin, dat de meesten tot den landvenden stand behooren, die meestal zelven de voornaamste levensmiddelen verbouwen, daarbij een vrij geld dagloon van 4 groschen (30 cents) verdienen. t maakt dien stand minder bezorgd, dan in de fabrieken.

— Wij hebben op nieuw mededeeling van een schrijuit de Souvereiniteit, met de laatste kaapsche mail ekomen.

»De Basjoetos zijn thans zeer rustig, zoodat overal de en druk aan het werk zijn met den landbouw, en wijl in het tegenwoordige wintersaizoen het weder alnaar wensch is, ziet het er uit, alsof wij het geverlies spoedig geheel zullen te boven wezen. Zoo als in het Transvaalsche, hebben wij in de laatste nden menig huisgezin uit de kolonie zien aankomen, ook die nieuwe bevolking is ijverig bezig met ontn en uitzaai van granen. Hoe jammer dat in deze gebreide en hoogst vruchtbare streken benoorden de nje-rivier, geene eigenlijke landverhuizing uit Nederheen komt. In de republiek kan een ieder zooveel krijgen, als hij voor een groot bedrijf van landen veeteelt behoeft. Dit is hier en in de Kaapnie algemeen bekend; maar werkelijk uitnoodigen landverhuizing, of daarvoor zich kosten getroosten, de volksraad niet. De financiële toestand der reliek is nog niet geregeld, en er zijn nog geene gezame inkomsten om de kosten van dergelijke ondering te bestrijden.

»De vijanden van onze onafhankelijke vrienden verbreiden in de kolonie, dat de heer *Smellekamp* met twintigtal nederlandsche familiën reeds te Port-Natal angekomen, en door den koning van Nederland wordt ersteund. Van het laatste geloof ik niets, en het weet ik dat onwaar is, omdat een mijner vrienpas van Natal gekomen, er niets van *Smellekamp* gehoord. Die vriend bragt de tijding mede dat de *Stuart*, die een paar jaar geleden in deze streken komen, en met een engelschman *op togt* is geweest *togt gaan*, is met goederen als rondreizend koopde binnen-districten bezoeken), doch het nergens naar zijn smaak vond, weder naar Europa is vertrokken. Zijne berigten zullen zeker in allen deele partijdig wezen. Het doet hier gewis niemand leed dat hij weder vertrokken is, want niemand kon hem iets naar den zin doen.''

— *Amsterdam*, 7 Sept. Op voordragt van den minister van binnenlandsche zaken heeft de Koning goedgekeurd, dat het paleis op het Plein te 's Hage, vroeger door Z. M. den koning bewoond, worde bestemd voor de plaatsing van het rijks-archief.

— Behalve de wijnstok zijn andere vruchten in verscheiden wereldstreken, door eene ziekte aangetast. In Zuid-Europa, in Noord- en Zuid-Amerika en eenige streken van Afrika is dit het geval met den citroenboom, den kakaoboom, den ananas en den kruidnagel. Hoewel nu die ziekten niet van hevigen aard zijn, verdienen zij toch de aandacht van geleerden en natuurkenners, omdat zij schijnen te ontstaan uit eene algemeene oorzaak, waardoor zekere klassen van boomgewassen en planten thans lijden.

— *Vlaardingen*, 15 Sept, Heden arriveerde alhier het eerste schip van de ijslandsche visscherij, zijnde stuurman *W. van der Sjouw*, met 18 last gezouten visch. De berigten welke deze schipper van de overige schepen medebrengt, luiden mede niet gunstig, zoodat men vrij goede prijzen mag te gemoet zien, te meer daar de voorraad van noord-visch gering is, en deze reeds eene aanmerkelijke rijzing in de laatste veertien dagen heeft ondergaan, zijnde de laatst besteede prijs in den afslag *f* 19½ geweest.

DUITSCHLAND.

De koning van Beijeren heeft de bezoldiging der schoolonderwijzers verhoogd, en deze hebben hem daarvoor hunnen dank betuigd bij een adres, waarop de koning het volgende heeft geantwoord: »Ik dank u, mijne heeren! en ik verheug mij, dat gij, door hetgeen ik gedaan heb, erkent, dat ik een vriend der schoolonderwijzers ben, dat ik hunnen stand eer en acht; niet alleen acht ik dien stand, maar ik heb er liefde voor. Ik erken het, uwe roeping is zwaar, moeijelijk, en om haar te vervullen is een engelen-geduld noodig. Houdt u bezig met de opvoeding van het volk, want zij berust grootendeels in uwe handen; verspreidt overal nuttige kundigheden, want dit is de weg om een zedelijk en getrouw volk te vormen. Zegt aan uwe ambtgenooten dat ik hen bemin, en (hier legde de koning de hand op zijn hart), dat de koning u zijn woord geeft, voor u te doen al wat mogelijk zal zijn.

ZWITSERLAND.

Bern, 11 Sept. Aangemoedigd door den goeden uitslag van de behandeling door een ander geregtshof, dan den krijgsraad, van de zaak der opstandelingen te Freiburg (welke personen, eerst allen veroordeeld, zoo als men weet, later allen werden vrijgesproken, op drie na, die gebannen werden), hebben thans elf andere beschuldigden, tot dusverre voortvlugtig geweest, vrijwillig aangeboden om te regt te staan. Naar het hof van assises te Bulle verwezen, werd hunne zaak daar onderzocht, en het hof sprak negen dier personen vrij, terwijl de twee overigen tot 2 en 4jarige ballingschap werden veroordeeld.

— ~~Volgens een schrijven uit Bern aan de *Köln. Zeit.*~~ heeft het kanton Aargau, uit weêrwraak, omdat het aan den oostenrijksche handwerkslieden verboden is in Zwitserland te reizen, besloten, oostenrijksche onderdanen, tot de arbeidende klasse behoorende, uit te zetten met bepaling, dat zij op zwitschersch grondgebied niet mogen terugkeeren, dan met overlegging van nieuwe bewijsstukken, die hen voor het verlies hunner nationaliteit waarborgen. Door *Lucern* is een gelijke maatregel genomen, en voorts is bepaald, dat de betrokken Oostenrijkers vóór 15 September de beide kantons moeten hebben verlaten.

FRANKRIJK

Parijs, 19 Sept. Vóór de opheffing van het kamp te Satory, dat den 24sten dezer zal plaats hebben, zal de keizer eene revue houden over de derde divisie; welligt zal dit reeds morgen zijn. Bij deze gelegenheid zal er eene groote representatie in het cirque te Satorij gegeven worden. Vervolgens zal de keizer de bereids medegedeelde uitstapjes doen. Ware het niet, dat de preparativen in de verschillende plaatsen voor zijne ontvangst gemaakt waren, zoo zou de keizer in de tegenwoordige tijdsaangelegenheden zich waarschijnlijk niet uit de hoofdstad verwijderen.

— In een dagblad van Marseille wordt het volgende gelezen:

»De wetenschappelijke dagbladen bevatten eene zeer opmerkelijke mededeeling van den geneesheer *Burg*, uit welke men zou moeten besluiten, dat koper en staal een zeker middel tegen de cholera opleveren, en dat die vreeselijke ziekte in 1832 zoowel als in 1849 de in metalen werkende arbeiders gespaard heeft. In de opgave van het onderzoek, waaraan die geneesheer zich gewijd heeft, vindt men dit antwoord van ketelmakers: »»Gij verspilt uwen tijd door cholera-zieken in de ketelmakerij te zoeken, want het koper doodt de cholera.''''

»Gedurende de te Parijs heerschende epidemie heeft de heer *Burg* een groot aantal cholera-zieken genezen, door hun metalen ringen aan de armen, de beenen, of het middel aan te leggen. Thans is de zaak aan het onderzoek der akademie onderworpen, en wanneer wij acht slaan op de authentieke stukken, welke stellige uitkomsten bevatten, door de aanwending der uitvinding van docter *Burg* verkregen, dan zal het verslag van dat geleerde ligchaam niet anders kunnen zijn dan de bevestiging van het krachtdadige eener behandeling, wier aanwending hij reeds bezegeld heeft. Alsdan zal de geschiedenis den pligt te vervullen hebben, om den naam van den heer *Burg* op de lijst der weldoeners van het menschdom in te schrijven.''

— De maires van Parijs hebben eene circulaire uitgevaardigd, waarin zij de hoofden van gezinnen ten dringendste uitnoodigen, om hunne kinderen te laten vaccineren. Zij verklaren daarbij ten stelligste, dat elk behoeftige, die zijne kinderen niet laat vaccineren of ze niet op de openbare scholen zendt tot het ontvangen van gratis onderwijs, geene bedeeling of ondersteuning van welken aard ook, meer zal genieten.

— *Parijs*, 20 September. Men weet, dat de regering dezer dagen een besluit genomen heeft, krachtens hetwelk de regten bij den invoer van vreemd vee, belangrijk verminderd worden. Men heeft daarmede het beoogde doel volkomen bereikt. Het vleesch is dien ten gevolge namelijk bij de vleeschhouwers en op de openbare markten en hallen, belangrijk in prijs gedaald, en daardoor veel meer in het bereik gekomen van de arbeidende klasse.

— *Parijs*, 21 Sept. De keizer heeft gisteren de laatste militaire evolutiën in het kamp van Satory bijgewoond. Na den afloop hield de keizer eene toespraak tot het leger. Hij betuigde zijn tevredenheid over zijne houding. Drie malen door geheel het volk gekozen zeide hij — is niets meer in staat mij trotsch te maken dan wanneer ik mannen, zoo als gij, kommandeer.

— Er zijn berigten ontvangen van Malta, dd. 16 Sept. De vice-admiraal Romain-Defossés was aldaar aangekomen, komende van Smyrna, aan boord van het stoomschip *Léonidas* dat zijne reis naar Marseille vervolgd had. De vice-admiraal zou den volgenden dag naar Napels vertrekken, ten einde er eenige dagen door te brengen en vervolgens in de eerste helft van October naar Frankrijk terug keeren.

— Men heeft berekend, dat in Frankrijk 160,000 personen zijn die met vergunning de jagt uitoefenen, en 490,000 stroopers, te zamen 640,000 jagers, terwijl de opbrengst hunner jagt op 52 millioen fr. wordt geschat. Ingevolge de jongste jagtwet kost de vergunning 25 fr., waarvan 10 fr. voor de gemeente en 15 fr. voor het rijk. Deze belasting brengt jaarlijks 2,400,000 fr. in 's rijks schatkist en 1,600,000 fr. in de gemeentekassen, te zamen 4 millioen.

— Tegen de kwakzalvers en verkoopers van straatliedjes en schotschriften wordt thans op hoog bevel met de uiterste gestrengheid gehandeld, en deze strenge maatregelen zijn noodig, daar de onbeschaamheid dier personen geene grenzen heeft. Zoo vond men gisteren op eene plaats nabij het Paleis-Royal de uitgifte aangeplakt van een geschrift, getiteld: *Geheime minnarijen, schandelijke voorvallen en liefdesavonturen van Lodewijk Philips, ex-koning der Franschen, en van de prinsen en prinsessen van zijn huis.*

ITALIE.

Men verneemt, dat de klerikale partij in Sardinië geene pogingen onbeproefd laat, om tot de afschaffing of althans wijziging der grondwet van *Karel Albert* te geraken. Die partij vindt veel steun van buiten, en vooral in de overige Italiaansche staten en Frankrijk. Te Parijs is zelfs, volgens een schrijven uit Genua, eene geheime vergadering gehouden, voorgezeten door den aartsbisschop van Turijn, *Franzoni*, die zoo als men weet door de Sardinische regering om staatkundige redenen is gebannen. Al die kuiperijen hebben ten doel invloed uit te oefenen op de verkiezingen in het volgende jaar in Sardinië, en waaraan de geestelijkheid voornemens is een niet gering deel te nemen. Zeer waarschijnlijk zal de verlichte natie de strikken, die haar worden gespannen, weten te ontwijken.

AMERIKA.

Eene opmerkenswaardige bijzonderheid wordt uit Rio Janeiro medegedeeld. In die stad zijn in het korte tijdverloop van 31 Maart tot 13 Junij dezes jaars vier personen overleden, die alle boven de 100 jaren oud ~~werden namelijk: 31 Maart, *Maria Josepha de Novimento*~~, 118 j.; 2 April, *Anna Vieira de Rosario Lena*, 115 j.; 2 Mei *Ignacio Calheiro*, 111 j. en 13 Junij, *Francisco Severo Bronco*, 116 j. De drie eersten waren te Rio Janeiro, de laatste was in Portugal geboren.

— Allerwege in de Vereenigde Staten is de tarwe-oogst binnen; hij had over het algemeen uitstekend goed graan in meer dan gemiddelde hoeveelheid opgeleverd en de staat der graanmarkt was van dien aard dat, zoodra de rijzing der graanprijzen in Europa aldaar bekend zou worden, waarschijnlijk groote hoeveelheden graan naar Engeland zullen worden gezonden.

Ingezonden Stukken.

SAMARANG, 16 November 1853.

Aan
de Redactie van den Java-Bode.

Mijne Heeren!

Heden had alhier de gewone jaarlijksche inspectie over de Samarangsche Schutterij plaats; inzender dezes zal zich niet vermeten te beoordeelen, in hoe verre de inspecteur daarover al dan niet te vreden was, daar hij als schutter moeijelijk daarmede bekend kan zijn, maar hij wil thans, door tusschenkomst van uw geacht blad, bescheiden diegene, die belast zijn daartegen te waken, de bij die Schutterij bestaande misbruiken, welke aan menig schutter, die aan geene vermoeijenissen gewoon is of een zwak gestel heeft, zeer nadeelig zijn, onder het oog brengen.

Dit misbruik is dat het vaandel der Schutterij zich bevindt ten huize van den kommandant, circa 1½ paal van de stad gelegen.

Dat heden *eene* kompagnie (bij voorkeur) het bijzonder onderscheid ten deel viel, van ten 3½ ure het vaandel op gezegden afstand te mogen afhalen, om wederom na den afloop ten 6 ure nogmaals begunstigd te mogen worden met de eer hetzelve te mogen terug brengen.

Voor een welgestelden Europeaan is die togt minder vermoeijend dan voor den mingegoede, die viermaal nu dezen weg moest afleggen en soms nog ver van de stad verwijderd woont, en geen middel van vervoer heeft dan zijne eigene voeten; voorzeker zijn er schutters, die acht palen hebben moeten wandelen, en waarvoor?

Is daarvoor eene Schutterij!

Is dat den Staat dienen, om in deze gewesten den Europeaan zijne gezondheid, die hij met moeite bewaren kan, den nekslag te geven!

Kan de Europeaan, zonder zijne gezondheid te benadeelen, wanneer hij den geheelen dag zijne drukke werkzaamheden heeft verrigt, eenige uren in eene ongewone kleeding en gewapend wandelen?

Schrijver acht zich zeer gelukkig, dat er thans een weg bestaat, waardoor men zijne gedachten bescheiden kan in het licht brengen, doch vindt zich verpligt zijn naam niet publiek te maken, aangezien men te Samarang al zeer spoedig den naam van *pruttelaar* krijgt.

Uw Geabonneerde,
H.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Naar.
Novemb .15	Engelsch	Francis Barclay	W. Connebeer	Manilla	19 Oct	Sydney
» .16	»	India	J. Ferguton	»	9 »	Lounceston
» .17	»	Acasta	D. Brnc	Whampoa	24 »	Londen
» .—	Amerikaansch	Gentoo	H. Devons	Shanghae	18 »	New-York
» .—	Nederlandsch	Christina Agatha	O. P. Lap	Amsterdam	4 Aug	Batavia
» .18	Engelsch	Philip lang	J. Stadweread	Manilla	10 Oct	London
» .—	»	Mencius	J. Leisk	Shanghai	22 »	»
» .—	Amerikaansch	Goldenstate	J. H. Dotij	»	24 »	»
» .—	Engelsch	Vigiland	H. Davies	Singapore	5 Nov	Mauritius
» .—	Fransch	Banca	J. Dereix	Canton	24 Oct	Havre
» .19	Engelsch	Ranco	T. Grierson	Adelaide	18 »	Singapore
» .—	»	Sorata	T. Hudson	Canton	27 »	Cork
» .—	Bremer	Louisa Caesar	J. Weiyenhorn	»	1 Nov	Melbourn
» .20	Engelsch	Duchess of Lancaster	W. Stevenson	Manille	16 Oct	London
» .16	Nederlandsch	Koningin der Nederlanden	Loos	Hongkong	26 Oct	Batavia
» .—	Hamburgsch	Recherstieg	Spernbom	Manilla	26 Sept	

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
Novemb .19	Engelsch	David Clark	Boyd	Manilla	21 Sept	Maclaine, Watson en co.
» .20	Nederl. Indisch	stooms. Macassar	Schippeas	Padang	17 Nov	B. Kopersmit en co.
» .—	» »	Blora	Holtz	Amboina	1 »	
» .—	» »	Oey Sinjo	Kwee Samiang	Pekalongan	16 »	John Pryce en co.
» .—	» »	Fiedha Rachman	Belfagie	Indramayoe	17 »	Coulster.
» .—	Engelsch	Allandale	Dewson	Samarang	21 »	Hunter, Houghton co.
» .21	Nederlandsch	Helena Christina	Bell	Adelaide		B. Sanier, Suermondt en co.

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Novemb..19	Nederlandsch	Jupiter	van der Mey	Passoeroeang
» .—	Nederl. Indisch	Foelkoor Hair	Said Alkaf	
» .—	Nederlandsch	IJssel	Messen	Hongkong
» .—	»	Capella	Wigman	Amsterdam
» .20	Engelsch	Rhone	Snow	Australie
» .—	Nederlandsch	Maximiliaan Theodoor	de Veer	Soerabaya
» .—	»	Barend Willem	Redgers	»
» .—	Nederl. Indisch	Banka	Montiero	Padang
» .—	» »	Almansoor	Sech Jamanie	Indramayoe
» .21	Amerikaansch	Daniel Webster	Besbie	Melbourne
» .22	Nederl. Indisch	Ellen	Levert	Samarang.
» .—	» »	Elmachlar	Said Molahaila	Soerabaya
» .—	» »	Kalimatan	Lie Boenpeng	Onrust
» .—	» »	Faidul Rachman	Said Alie	Soerabaya

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	Stad Nymegen	Mellink	Samarang	Tiedeman en van der Burg.
»	St. Michael	Plinienga	Wijnkopersbaai	»
»	Aldebaran	Meyboom		»
»	Rotterdam	Vis	Soerabaya	Reynst en Vinju
»	Twee Anthony's	Klomp	»	»
»	Cortgene	Scott		»
»	Menado	Schaap		»
»	Mentor	Zeylstra		E. Moormann & co.
»	China	Appel	Soerabaya	»
»	Jeannette *	Visser	Rotterdam	B. Kopersmit en co.
»	Catharina Maria	Gortmans		»
»	Maasstroom	Hegermans		B. Sanier, Suermondt en co.
»	Helena Christina	Bell		»
»	Australie	Tange		van Ommeren, Rueb en co.
»	Catharina	Lamers	Tjilatjap	Haager en Schuurman.
»	Julie Claire	H. de Wijn	Pecalongan	»
»	Dankbaarheid	Postma	Soerabaya	de Weerdt, Ruyl en co.
»	Henriette Klassina *	Hagen		»
»	Alblasserdam	Post		Maclaine, Watson en co.
»	Koningin der Nederlanden	Loos	Soerabaya	»
»	Christina Agatha	Lop		»
»	Derkina Titia	van Zijp		Kreglinger Dummler en co.
»	Nijverheid *	Mooi		Paine Stricker en co.
Nederl. Indisch	Nagalaut	Winter		John Pryce en co.
» »	Oeij Sinjo	Kwee Samiang		»
» »	stooms. Padang	Persille	Soerabaya	B. Kopersmit en co.
» »	stooms. Banda	Schmidt		»
» »	stooms. Macassar	Schippers	Samarang	»
» »	Kompoel Maas	Kamaloedin	»	D. N. Buys en co.
» »	Almansoor Sarie	Mocht Said		»
» »	Salma	Said Alhabassij		»
» »	Jadoel Wadoet	Said Asegaf		Coulster
» »	Nawan El Djoesoor	Said Albabsij	Soerabaya	»
» »	Alnoer	Sech Baharmoes	Samarang	»
» »	Djelanie	Said Alie	Palembang	»
» »	Faidha Rachman	Belfagie	Indramayoo	»
» »	Blora	Holtz		
» »	Walvisch	Said Alhadiet		
» »	Hapheen	Naridien		
» »	Tartar	Simpie	Cheribon	
» »	Tjay Goan	Sech Aulagie		
Engelsch	Derwent	Sardine	Samarang	Hunter, Houghton & Co.
»	Allandale	Dewson	Sydney	»
»	Rowallan	Botton	Londen	Maclaine, Watson en co.
Amerikaansch	Lowell	Meacon		Paine, Stricker en co.
Zweedsch	Maria Charlotte	Schmidt	Cowes	Metzendorf, Wilmans en co.
»	Cecilia	Hjarne		Pitcairn, Syme en co.
Belgiesch	Julie	L. Meyer		Busing, Schöder en co.
Deensch	Johannes	Heldt		Bahre, en Kinder

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stooms. *Padang:* de heeren *Sluyter.* — *Harmsen.* — *Z. M. troepen.*

Met het Ned. schip *Australie:* de heeren *J. Nortier.* — *N. J. van Es.* — *I. van der Plumberg.* — *Roeser.* — *Goudswaard.*

Met het Ned. schip *Derkina Fitia:* de heer *Soubier, echtgenoot en* 6 *kinderen.* — Mejufvr. *Douwes.*

Met het N. I. stooms. *Banda:* de heeren *Alloway en familie.* — *Thompson.* — *de Lasassie.* — *van Hublenkoy.* — *Bloemenhage.* — *Ingerman.* — *Bronkhorst.* — *Chevalier.* — Mevr. *Reits.*

Met Z. M. fregat *Prins Frederik der Nederlanden:* de heer *Tolsma en familie.* — *Z. M. troepen.* — 19 *inlandsche schipbreukelingen.*

Met het N. I. stooms. *Makassar:* de heeren *C. F. Koch.* — *van der Smissen.* — *van Zee.* — *van Zarm.* — *Eilbracht.* — *Blok.* — *Z. M. toepen.*

Met het N. I. schip *Blora:* de jonge heer *Reikerschroef.*

Met het N. I. schip *Oey Sinjo:* de heer *Hansen en familie.*

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het N. I. schip *Fathoor Rachman:* Mevr. de wed. *A. J. Vermeulen.*

Handelsberigten.

Aanvoer.

Van Amsterdam per ned. schip *Nyverheid.* kapt. Mooi agt. Paine Stricker en co.

Lading bestemd voor Batavia.

6 pakk. lijnwaden. *Kreglinger Dnmmler en co.*
100 keld. genev. *Brandon.*
14 kisten provisien. *Th Tromp.*
20 kisten. koopmanschapp. 25 balen katoen. *Bahre en Kinder*
200 vatjes boter. *Sanier Suermondt enco.*
200 md. seltst. water. 200 vs. boter. *v. Ommeren Rueb en co.*
200 vatj. boter. *Tiedeman en v. d. Burg.*
34 oxh. azijn. 25/₂ pijpen bier. 2 kisten pennen. *Haager en Schuurman.*
26 kisten. divers. 4 do. manufact. *Pandel en Stiehaus.*
50 vaten bier. 1 kist. boeken. 5 vatj. boter. 1 kt. provis. *Tiedeman en v. d. Burg.*
120 vatj. loodwit. 30 keld. lijnolie. 31 kist. manufacturen. *Busing Schroder en co.*
3[illegible] pakk. bandwaren. 28 do. koffij, zakken. 33 do. koopwaren. *de Weerdt Ruyl en co.*
18 vaten bier. 9 kisten ingel. vrucht. 1 do. koperwerk. *John Pryce en co.*
100 vatj. boter. 17 kistj. provis. *Gumprich.*
2 kist. was. 2 do. visch. 1 do. en 1 vat do. 2 kisten. ijzerwerk. *v. d. Broek en co.*
105 kist. bier. *Haager en Schuurman.*

Lading bestemd voor Samarang

3 boter in dubbe fust. 1 kt. eaude cologne. 20 oxh. azijn. 10 kisten manufact. 1 monster kistje. 1 kist. in linnen. 50 gedekte mandjes 1 kistj. 50 gedekte mandjes. 11 kistj. en 1 vat provis. 1 kistje medicijnen. 1 do. sigaren. 200 vatj. boter. 100 mand. selts. water 20 pakk. koffijzakk. 4 do. koopwaren. 1 monster pakje. 4 collis divers. 1 kistj. zilverwerk. 150 vatj. boter. 9 kisten. papier. 72 do. azijn. 200 vatj. boter. 50 pakk. manufact. 1 monster pakje. 350 vatj. boter. 1 kt. boeken. 17 do. en kistj. divers. 74 ps. ham 2 kistj. divers. 1 kt. 1 monster pakje. 1 kt. laken. 2 do. papier. 1 do. koperwerk. 5 do. manufact. 1 do. laken. 11 kistj. glaswerk. 14 kn. aardewerk. 120 vaten bier. 17 fusten wijn. 2 coll. provis.
13/₄ pijpen gedisteleerd. 1 kistj. provis. 20 fusten azijn. 7 kn. papier 3 do. manufact. 11 vaten bier. 9 kn. glaswerk 12 do. aardewerk 1 do. pivers. 1 do. parfumerien. 7 coll. divers. 6 kn. spiegels 2 do. kramerijen. 1 do. glas. 3 vaten. haring 200 keld. genever.

Lading bestemd voor Soerabaija.

1 blikk. kist. 2 kist kramerijen. 1/₂ pijp bier. 1 kistj. modewaren. 1 do. eaude cologne. 2 coll. monster. 1 kt. muziek instrumenten. 5 coll. divers. 2 kn. laken. 2 do. mannfact. 2 do. hoeden. 13 keld. verfwaren. 1 kt. hoeden. en petten. 1 do. kleederen. 1 do. hoeden 1 kistj. divers. 4 bn. manufact. 1 monster kistj. 17 kn. kramerijen. 54 do. manufact. 2 monster pakjes. 12 ps. ijzeren assen. 290 vatj. boter. 14 pakk. koffijzakk. 1 kistj. divers. 188 coll. koopwa- 86 do. provis. 20 keld. lijnolie. 1 kt. boeken. 1 do. kaas 4 balen koffijzakk. 11 kn. manufact. 1 monster pakje 16150 draaineerbuizen. 1 kistj. glasuurlood. 1 pak notarieele. stukken. 75 coll. bier 300 vatj. boter. 50 kistj. wijn. 1 kt. kalfsvellen. 27 kn. manufact. 1 monster pakje. 20 vaten. bier. 1 kn. muziek instrumenten. 121 do. divers. 700 coll. do. 17 kn. en kistj. provisien.

Van Amsterdam per ned. schip *Dirkina Titia* kapt. van Zijp agt. Kreglinger Dummler en co.

6 vatj. boter. *Hooymans.*
6 pott. boter. 1 kt. papier. 1 do. groenten. *van Beek.*
10 kn. wijn. 7 do. manufat. *Order.*
29 kn. manufact. *de Agenten.*
200 keld. genev. 1 do. cognac. 4 do, begangsel. papier. 1 d[illegible] toorbehoeft. 3 do. kramerijen. *Brandon en Meijer.*
4 keld. kramerijen. *v. v. Broek en co.*
1 kt. hamm. 1 do. koopwaren.. *Agenten.*
5 do. koopwaren. *Lange en co.*
30 kn. provis. 8 vat. wijn. 50 kn. do. 2 fust. 36 kn. brand[illegible] *Hermen.*
40 kn. vrucht. *gebr. Roselje en co.*
5 coll. ijzerwerk. *van Leewen.*
9 kn. flesschen. 14 do, divers. *John Pryce en co.*
64 kn. calicots. *Pitcairn Syme en co.*
25 kn. koopwaren. *de Weerdt Ruyl en co.*
1 kt. hoeden. *Kapitein.*
1 ko. zweepen. *Order.*
6 kn. manufact. 1 vat glaswerk. 4 oxh. wijn. *Busing Schrode[illegible]*
41 kn. koopwaren. 70 do. kaarsen. *Bahre en Kinder.*
1 kt. manufact. 2 do. koopwaren.. *Metzendorff Wilmans en* [illegible]
47 kn. koopwaren. 7 do. manufacturen. 2 do. kramerijen. *Pa[illegible] Stiehaus.*
1 kt. kramerijen. *Order.*
25/₂ pijp. bier. 200 vatj. boter. *Haager en Schuurman.*
12 vatj. boter. *W. Bosch.*
43 kn. koopwaren. 100 md. bier. 300 keld. genev. *Moorman[illegible]*
200 vatj. boter. 76 kn. manufact. 10 do. provis. *Sanier Sue[illegible] en co.*
138 coll. koopwaren. 36 vat. boter. 10 hamm. 3 kn. bier. [illegible] kaarsen. 1 do. speelkaarten. 32 do. provis. *Tiedeman en v. d.*
1 pijp rhum. 5 kn. likuer. 20 keld. brandew. 38 kn. prov[illegible] ps. vleesch. 14 coll. provis. 3 kn. chocolaad. 1 do. snuif. [illegible] kurken. 101 kn flesschen. 1 do. spijkers. *v. d. Broek en co*
1973 staven. 30 platen. ijzer. 4 vat ijzerdraad. 284 boss. ijzer bl. zakken. 292 vaten spek. 40 coll. divers. 9 do. glaswerk kn. theelood. 258 do. katoenen. *N. H. M.*
50 vatj. boter. *Gezagv.*

Van Rotterdam per ned. schip *Australie* kapt. Tange agt. [illegible] Ommeren Rueb en co.

300 keld. genev. *Haager en Schuurman.*
5 kisten. *de Weerdt Ruyl en co.*
15 vatj. boter. 1 vat. haring. *Jacomettie en Landberg.*
1 kt. glaswerk. *E. Moormann en co.*
5 ps. rookvleesch. 75 vat boter, 2 ks, banket. 25 ps. hamm. provisien. *Kreglinger Dummler en co.*
7 kisten. *de Agent.*
5 kn. wijn. 304 vs. boter. 40 hamm. 120 vn. haring. 2 kn. *Order.*
10 vs. specie. 25 kn. opium. 34 kn. vijlen. 6 kn. gemt. k[illegible] stukk. 8 coll. 7 pak touwwerk. 3 kn. teeken behoeften. 9 k[illegible] werk. 1 kt. glaswek. 5 bal. vlas. 26 vn. compositie. 8 coll. tingen. en touw. 1 kt. hoorn. 2 kn. teeken behoeften. 1 k[illegible] werk. 10 pak vlas. 1 do. touw. 657 staven ijzer. 879 pla[illegible] bos. ijzer. 200 vn. genev. 15 kisten. manufact. 1 kt. haarka[illegible] 2 pak laken. 43 kn. lepels en ketels. 15 bn. dekens. 2 kn. pen. 1 kt. gallon. 7 pak circassiennes. 1 baal laken. 16 kn. cots. 235 pak zakk. 878 kn. en 14 balen. manufact. en 10[illegible] zakken. *Factorij N. H. M.*
31 kn. gereedschappen. 43 kn. genever. 100 st. leggers. 100 stukken. 30 stellingen. *Gouvernement.*

Van Banca en Hongkong per ned. schip *Maasstroow.* kapt. agt. Sanier Suermondt en co.

84 pakk. planken. *Busing Schroder en co.*
5 kn. papier. 3 pak drooge verf. 10 mn. uijen. 8 pak kruide[illegible] do. papier. 1 do. divers. *Order.*
5 kn. sigaren. *Haager en Schuurman.*
300 zak. gram. 600 do. tarwe. *Morgan Melbourn en co.*
9 bn. manufact. 30 zak gram. *Martin Dyce en co.*
306 schuitj. tin. *N. H. M.*

Van Manilla via Anjer per eng. schip *David Clark* kapt. Boij[illegible] MacLaine Watson en co.

9258 pic. suiker. 780 bn. hennip. 24 kn. parlmoer. schlpen. schildpad. do. 948 st. [illegible] ps. do. huiden. 485 sapanhout. *lad. bestemd voor London.*

Van Rotterdam per ned. schip *Menado* kapt. Schaap agt. Reijn[illegible] Vinju.

59 kn. wijn. 400 vs. boter. 1 kt. pistolen. 6 kn. papier, *B.* [illegible] *Seurmondt en co.*
4 kn. kramerijen. 2 do. drogerijen, 4 oxh. wijn. 10 ps. ger. [illegible] 400 vs. boter. 16 coll. manufact. 2 kn. glaswerk. 3 do. k[illegible] ijen. 12/₂—34/₂ leggers. 200 hamm. *v. Ommeren Rueb en* [illegible]
3 kn. modewaren. 3 do. verfwaren. 1 do. speel doozen. *Duss[illegible]*
8 kn. manufact. 20 vs. bier. 200 vs. boter. 1 kt. boeken. 1 [illegible] *de Weerdt Ruyl en co.*
16 kn. manufact. *E. Moormann en co.*
45 oxh. brandewijn. *van Eck.*
14 kn. wijn. 1 do. selts. water. 20 do. garen. 16 do. ijzerwa[illegible] do. venster glas. 1 do. hammen. *Kreglinger Dummler en c[illegible]*
8 kn. kramerijen. *Bahre en Kinder.*
1 kt. manufact. 1 do. schoenen. 1 do. modewaren. 2 do. kra[illegible] 50 md. mn. water. *Gumprich.*
4 col. lood. *Busing Schroder en co.*
1 ki. boeken 1 do. inkt. *Lange en co.*
1 vt. zalm. *v. d. Biesen.*
14 kn. manufact. 25 do. spiegeltj. 2 do. kramerijen. 11 do. *Metzendorff Wilmans en co.*
200 keld. genev. 100 vs. boter. *Agenten.*
10 oxh. wijn. 5 vn. 25 kn. brandewijn. 3 do. vrucht. op do. azijn. 12 kn. champagne. 1 do. ijzerwerk. *Order.*

Uitvoer.

Naar Soerabaija. per ned. ind. *Lachmadie.* gezagvoerder Sech Sahil bin Aboot bin Sahak.

6 kn. manufact. 3 do. katoenen do. 1 do. leder. 2 do. *Metzendorff Wilmans en co.*
3 kn. kramerijen. 2 do. eau de cologne, 200 zakk. tarwe *Adam*
6 do. do. en 7 do. do. 1 kist drills. 15 kn. man. *Martin Dyce en co.*
20 vn. harst. *H. Plump.*
10 do. koolteer. *Jacomettie.*
11 kn. witte katoen. 1 do. gedrukte katoen. 2 do. geverfde do. kramerijen. 115 vn. meel. 1 kist tabakzaat *Moormann* [illegible]
2 kn. provisien. gebrs *Roselje en co.*
30 do. katoen manufact. 1 vatje boter 75 keld. genever *Ti[illegible] en van der Burg.*
25 pic. swt. peper. 20 ton oker. 1 kist kwikzilver. 2 do. ve[illegible] 10 doz. bier glazen. *Tan Tjinseng.*
100 kelders genever. *van Ommeren Rueb en co.*
55 zakken arab. dadels. *Said Aloewie Satrie.*
26 bn. goenij zakken *McLaine Watson en co.*
12 kn. glaswerk. 6 do. kramerijen. 1 do. ijzerwerk. 2 do. instrumenten. 4 do. neteldook. 20 do. bier. 1 do. slendang speelkaarten. 1 do. zijde modewaren. 1 do. fluweel 50 do. 4/8 pijp madera 30 vn. bier. 6 bn. zakken. *Busing Schrode[illegible]*

Naar Soerabaija, per ned. ind. schip *Naim. Balhair.* gezagv. Sech Achmat bin Oemar Faga.

2 kn. muurlampen. *Sech Awal Jawas.*
1080 pic. ijzer. 2 kn. porceleinen. *Metzendorff Wilmans en* [illegible]
700 do. plaat ijzer. 14 vn. aardewerk. 2 mnd. do. *Anderso[illegible] en co.*

CORRESPONDENTIE.

☞ De redactie van den *Java-Bode* verzoekt [illegible]delijk alle toe te zenden bijdragen enz., vo[illegible] blad te willen doen toekomen aan den expediteu[illegible] hetzelve, den Heer *H. M. van Dorp,* boekhandel[illegible] *Batavia.*

BATAVIA, 19 *November* 1853.

Mr. L. J. A. TOLLE[illegible]
W. L. RITTER.

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRU[illegible]